

สรุปผลการบริหารโครงการผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา รุ่นที่ 3

กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพครั้งที่ 3

กระบวนการเรียนรู้ที่ 5 : กระบวนทัศน์ทางการศึกษา และการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่

กระบวนการเรียนรู้ที่ 6 : ผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษากับการพัฒนาสุขภาวะเด็กและเยาวชน

ระหว่างวันที่ 26-29 พฤษภาคม 2559

ณ จังหวัดเชียงใหม่

ตามที่สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือด้านการศึกษา เพื่อพัฒนาสุขภาวะเด็กและเยาวชนร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยมอบให้ สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา จัดโครงการผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา (Leadership for Education Change : LEC) เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการศึกษาในการพัฒนาสุขภาวะเด็กและเยาวชน และจัดแนวทางการดำเนินงานอย่างหลากหลายเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์กร ขณะนี้กำลังดำเนินการโครงการผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา รุ่นที่ 3 โดยดำเนินการพัฒนาศักยภาพไปแล้ว จำนวน 2 ครั้ง พร้อมทั้งได้ศึกษาดูงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละกระบวนการเรียนรู้ ในการพัฒนาศักยภาพครั้งที่ 3 นี้ ได้ดำเนินการตามกระบวนการเรียนรู้ที่ 5 กระบวนทัศน์ทางการศึกษา และการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ และ กระบวนการเรียนรู้ที่ 6 ผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษากับการพัฒนาสุขภาวะเด็กและเยาวชน ระหว่างวันที่ 26-29 พฤษภาคม 2559 โดยจัดกิจกรรมเพื่อเติมเต็มศักยภาพและกระตุ้นให้เกิดแนวคิดของความเป็นผู้นำนักพัฒนา ด้วยกิจกรรมที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจ ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับผู้นำนักพัฒนาในท้องถิ่น ดังนี้ อาจารย์พฤษ ส พหลกุลบุตร และอาจารย์ธนาวัฒน์ ราชะนาคร ผู้นำกลุ่มละครมะขามป้อม เชียงดาว นายอนุพันธ์ พฤษพันธ์ขจี ผู้นำกลุ่มศิลปะบำบัดในแนวมนุษยปรัชญา นางสาวสมจิต ตาคำแสง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านจันทร์ นายโจน จันได ผู้เชี่ยวชาญในการสร้างบ้านดินและเศรษฐกิจพอเพียง และพระสรยุทธ ขยปัญญา (หลวงพี่โต้ง) "พระนักสร้างนักพัฒนาป่าต้นน้ำ และศูนย์การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการเศรษฐกิจพอเพียง Home School

การบริหารโครงการผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา รุ่นที่ 3 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพครั้งที่ 3 ตามกระบวนการเรียนรู้ที่ 5 กระบวนทัศน์ทางการศึกษา และการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ และ กระบวนการเรียนรู้ที่ 6 ผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษากับการพัฒนาสุขภาวะเด็กและเยาวชน ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ปรากฏผลในภาพรวม ดังนี้

1. การเตรียมความพร้อม

ระดมความคิดเห็นของผู้เข้ารับการพัฒนาในโครงการผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลง รุ่นที่ 3 ร่วมกับคณะกรรมการบริหารโครงการเพื่อกำหนดกิจกรรมและสถานที่ดำเนินการ และนำข้อเสนอที่ประชุม คณะทำงานส่วนกลาง เพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาและการจัดกิจกรรม ในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2559 โดย

กำหนดให้มีกิจกรรมสร้างแรงบันดาลใจจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้นำนักพัฒนาที่ประสบความสำเร็จในจังหวัดเชียงใหม่

2. **กลุ่มเป้าหมาย** ในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพครั้งที่ 3 และการศึกษาดูงานคือ ผู้เข้ารับการพัฒนารุ่นที่ 3 ที่ได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพและคณะกรรมการจากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 29 คน และผู้เข้ารับการพัฒนารุ่นที่ 2 ที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาในกระบวนการเรียนรู้ที่ 6 จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน

สรุปผล กลุ่มเป้าหมาย รุ่นที่ 3 จำนวน 29 คน มีผู้ลงทะเบียนเข้ารับการพัฒนารุ่นที่ 3 จำนวน 25 คน คิดเป็น 86.20 % ผู้ที่ไม่ได้เข้ารับการพัฒนารุ่นที่ 3 จำนวน 4 คน คิดเป็น 13.79%

กลุ่มเป้าหมาย รุ่นที่ 2 คือผู้เข้ารับการพัฒนารุ่นที่ 2 ที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาในกระบวนการเรียนรู้ที่ 6 จำนวน 1 คน มีผู้ลงทะเบียนเข้ารับการพัฒนารุ่นที่ 2 จำนวน 1 คน คิดเป็น 100%

3. วิทยากรและสถานที่ศึกษาดูงาน

ในการดำเนินการพัฒนาศักยภาพครั้งที่ 3 ได้รับความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ภูมิปัญญาท้องถิ่น อาทิ

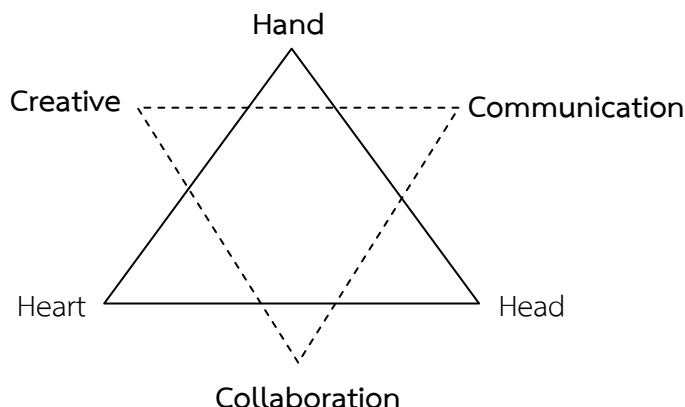
- 3.1 อาจารย์พฤษ หลกุลบุตร และอาจารย์ธนาวัฒน์ ราชะนาคร
ผู้นำกลุ่มละครมะขามป้อม เชียงดาว
- 3.2 นายอนุพันธ์ พฤษพันธ์ขจี ผู้นำกลุ่มศิลปะบำบัดในแนวมนุษยปรัชญา
- 3.3 นางสาวสมจิต ตาคำแสง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านจันทร์
- 3.4 นายโจน จันโต ผู้เชี่ยวชาญในการสร้างบ้านดินและเศรษฐกิจพอเพียง
- 3.5 พระสรยุทธ ชยปัญญา (หลวงพี่ไต้ตั้ง) " พระนักสร้างนักพัฒนาป่าต้นน้ำ และศูนย์การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการเศรษฐกิจพอเพียง Home School.
- 3.6 รศ.ดร.ประวิต เอราวรรณ์ มหาวิทยาลัยนครพนม
- 3.7 นายวิเชียร ไชยบัง ผู้อำนวยการโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา
- 3.8 นายประเสริฐ หอมดี รองเลขาธิการ กศน. รักษาการแทนผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

4. กำหนดการพัฒนา ระหว่างวันที่ 26-29 พฤษภาคม 2559

5. เนื้อหาการเรียนรู้

อาจารย์พฤษ หลกุลบุตร ผู้นำกลุ่มมะขามป้อมเชียงดาว Art Space กับความเชื่อว่า ศิลปะสามารถสะท้อนความงาม ความจริง ปลุกเร้าแรงบันดาลใจ กระตุ้นความใส่ใจในมนุษย์และคุณธรรม พื้นที่ศิลปะแห่งนี้จึงเป็นเหมือนสะพานเชื่อมโยงผู้คนทุกชนชั้น ทุกเชื้อชาติ ทั้งในและนอกชุมชน ให้มาพบปะกันผ่านการเสพงานศิลป์ในรูปแบบละคร สวนประติมากรรม นิทรรศการภาพวาด ภาพถ่าย ลานหนังสือ ฯลฯ

แนวความคิดนำศิลปะมาใช้เป็นสื่อในการเรียนรู้ของเยาวชน โดยใช้หลัก 3C3H คือ
 3C ประกอบด้วย Creative Communication Collaboration
 3H ประกอบด้วย Hand Heart Head

กระบวนการในการทำกิจกรรมใช้วัสดุเหลือใช้ จินตนาการ ให้เกิดผลตามที่ฝันไว้ และมีกระบวนการนำไปสู่ความฝันโดยใช้วิธีตามแผนภูมิที่สร้างไว้

(สาเหตุ -> ปัญหา -> ผลกระทบ -> วิธีการ -> ภาพฝัน)

นายอนุพันธ์ พงษ์พันธ์ขจี ผู้นำกลุ่มศิลปะบำบัดในแวนมนุษยปรัชญา กับกระบวนการใช้ศิลปะบำบัด ด้วยการนำธรรมชาติมาใส่ในตัวแล้วให้เขาส่งผ่านศิลปะออกมา ศิลปะที่เกิดจากด้านในกระบวนการนี้จะทำให้เกิดความสมดุล การเรียนศิลปะมนุษยปรัชญา จะทำให้เข้าใจตนเองมากขึ้น โลกจะบิดเบี้ยวอย่างไร เราก็อยู่กับมันได้ เพราะเรายังทำหน้าที่ชี้ให้โลกใบนี้ตั้งงาม ประเด็นมนุษยปรัชญา คือ สอนให้เราเข้าใจมนุษย์ เข้าใจโลก และเข้าใจตนเอง และอยู่กับสิ่งเหล่านี้ด้วยหัวใจแบบใด

นางสาวสมจิต ตาคำแสง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านจันทร์

แนวความคิดพัฒนาโรงเรียน ไปพร้อม ๆ กับการพัฒนาครูบนข้อจำกัดของระบบการศึกษา และความกดดัน ท่างไกล ด้วยกระบวนการสร้างครู สร้างคน โดยใช้ชุมชน เครือข่ายสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา จนสามารถสร้างสุขภาวะในโรงเรียนได้ประสบความสำเร็จ

นายโจน จันโต ผู้นำชุมชนที่มีจิตอิสระในการนำตนเอง กับแนวคิดในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและเรียบง่าย จนเป็นตัวอย่างที่มีผู้คนศรัทธาร่วมเป็นเครือข่ายในการพัฒนาสังคมที่มีความสุขร่วมกันโดยไม่จำเป็นต้องมีผู้นำ และมุมมองการใช้ชีวิตที่ไม่ตกเป็นทาสนายทุน ถ้าที่มองข้ามกฎเกณฑ์โดยไม่ละเมิดสิทธิ์ใครและแนวความคิดสร้าง Home school ที่เน้นการเรียนรู้ของมนุษย์ โดยใช้ฐานปัจจัยสี่ในการดำเนินชีวิต

พระสรยุทธ ขยปัญญา (หลวงพี่โต้ง) พระนักสร้าง นักพัฒนาป่าต้นน้ำ และผู้นำชุมชนในการสร้างศูนย์การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการเศรษฐกิจพอเพียง Home School แห่งวัดพระบรมธาตุตอดยผาสัม เป็นพระธาตุที่ครูบาศรีวิชัย และครูบาอุปาละ ได้ร่วมกับชาวบ้านสร้างไว้ราวๆ พ.ศ. 2474 พัฒนาวัดโดยยึดหลัก

แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง 'บวร' อันหมายถึง บ้าน วัด และโรงเรียน เปลี่ยนวิถีชีวิตจากการจมอยู่กับยาสารเคมี มาเป็นใช้ชีวิตร่วมกันกับอินทรีย์วัตถุ"

หลักสูตร Home School ของวัดพระบรมธาตุดอยผาส้ม เน้นไปที่ความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาชุมชนชนบทที่พยายามปลดแอกจากหนี้สินที่พอกพูน แนวทางที่นำมาใช้กับชุมชน คือ แนวทางพระราชดำริ 'บวร' หรือ บ้าน วัด โรงเรียน สัมพันธ์กันโดยอาศัยแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเป็นตัวขับเคลื่อนชุมชนพร้อมกันใน 4 ด้าน คือ ทุนของสังคมเกษตร การพึ่งพาตนเอง พลังงานทดแทน และการศึกษา ซึ่งหลักสูตรและการปฏิบัติงานของเด็ก Home School จะสอดคล้องกับแนวทางเหล่านี้

6. ผลการดำเนินการ

ในภาพรวมของการบริหารโครงการประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพครั้งที่ 3 และการศึกษาดูงานที่เกี่ยวข้องกับผู้นำ กล่าวคือผู้เข้ารับการพัฒนาได้เติมเต็มความรู้ ประสบการณ์ และแนวคิดจากผู้นำนักพัฒนาในพื้นที่ที่สามารถสร้างมุมมองและวิธีคิดที่เปลี่ยนไปในเชิงสร้างสรรค์ทั้งด้านการใช้ชีวิตและการปฏิบัติงาน ผู้เข้าอบรมทุกคนมีแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เช่น แนวทางการพัฒนางาน การพัฒนาการศึกษา การสร้างเครือข่ายชุมชน ตลอดจนวิธีการและแบบอย่างในดำรงชีวิตให้มีความสุข

ภาพกิจกรรม

โครงการผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา (Leadership for Education Change : LEC) รุ่น 3

กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพครั้งที่ 3

กระบวนการเรียนรู้ที่ 5 : กระบวนทัศน์ทางการศึกษา และการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่

กระบวนการเรียนรู้ที่ 6 : ผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษากับการพัฒนาสุขภาวะเด็กและเยาวชน

ระหว่างวันที่ 26-29 พฤษภาคม 2559

ศึกษาตุงานมะขามป้อมอาร์ตสเปซ : กระบวนการศิลปะและละครเพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคม
มหาลัยเถื่อน : ชุมชนนักปฏิบัติการเรียนรู้นอกห้องเรียน

ครูมอส (อนุพันธ์ุ พฤกษ์พันธ์ขจี) นักคิดยุคใหม่สายศิลปะ กับแนวคิด “ศิลปะจะบำบัดได้ด้วยการนำธรรมชาติมาใส่ในตัว แล้วให้เขาส่งผ่านศิลปะออกมา ศิลปะที่เกิดจากด้านใน เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดความสมดุล”

ศึกษาดูงานโรงเรียนบ้านจันท์ อําเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

คณะผู้อบรม LEC 3
 แลกเปลี่ยนเรียนรู้
 เกี่ยวกับการจัดการศึกษา
 เพื่อพัฒนาโรงเรียน
 เด็กและเยาวชน ร่วมกับ
 ครูโรงเรียนบ้านจันท์

ศึกษาดูงานศูนย์การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการเศรษฐกิจพอเพียง Home School
ณ วัดพระบรมธาตุดอยผาส้ม
พระสรยุทธ ชยปัญญา (หลวงพี่ไต้ง) เจ้าอาวาสวัดพระบรมธาตุดอยผาส้ม

รายงานโดยนางสาวณัฐชากานต์ เชียงทอง กลุ่มพัฒนามาตรฐานและส่งเสริมเครือข่าย วันที่ 3 มิถุนายน 2559